

5.2. Ժողովրդագրական իրավիճակը

ՀՀ վարչատարածքային բաժանման համար հիմք է հանդիսացել 1995թ. դեկտեմբերի 4-ին ընդունված «ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքը¹, ըստ որի ՀՀ տարածքը բաժանված է 11 մարզերի, ներառյալ Երևան քաղաքը մարզի կարգավիճակով (12 թաղային համայնքներով), 48 քաղաքային և 866 գյուղական համայնքների:

ՀՀ վարչատարածքային բաժանումը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի

	Համայնքների թիվը			
	ընդամենը	քաղաքային	թաղային	գյուղական
Հայաստանի Հանրապետություն	926	48	12	866
ք. Երևան	12	-	12	-
Արագածոտն	114	3	-	111
Արարատ	97	4	-	93
Արմավիր	97	3	-	94
Գեղարքունիք	92	5	-	87
Լոռի	113	8	-	105
Կոտայք	67	7	-	60
Շիրակ	119	3	-	116
Սյունիք	109	7	-	102
Վայոց ձոր	44	3	-	41
Տավուշ	62	5	-	57

2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, ՀՀ մշտական բնակչության թվաքանակի ցուցանիշն ընթացիկ հաշվառմամբ կազմել է 3222.7 հազ. մարդ, այդ թվում՝ քաղաքայինը՝ 2065.8 հազ. մարդ, գյուղականը՝ 1156.9 հազ. մարդ:

ՀՀ մշտական բնակչության թվաքանակն ըստ մարզերի, հունվարի 1-ի դրությամբ

(1000 մարդ)

	Ընդամենը		Քաղաքային		Գյուղական	
	2006թ. [♦]	2007թ.	2006թ. [♦]	2007թ.	2006թ. [♦]	2007թ.
Հայաստանի Հանրապետություն	3219.2	3222.7	2062.6	2065.8	1156.6	1156.9
ք. Երևան	1103.8	1104.9	1103.8	1104.9	0	0
Արագածոտն	139.5	140.0	33.0	33.0	106.5	107.0
Արարատ	274.2	275.1	80.7	81.0	193.5	194.1
Արմավիր	279.2	280.1	99.2	99.6	180.0	180.5
Գեղարքունիք	239.4	239.6	79.7	79.6	159.7	160.0
Լոռի	283.4	282.7	166.7	166.1	116.7	116.6
Կոտայք	275.1	276.2	154.5	155.1	120.6	121.1
Շիրակ	281.4	281.3	171.4	170.9	110.0	110.4
Սյունիք	153.0	152.9	103.8	103.7	49.2	49.2
Վայոց ձոր	55.8	55.7	19.4	19.3	36.4	36.4
Տավուշ	134.4	134.2	50.4	52.6 ^z	84.0	81.6

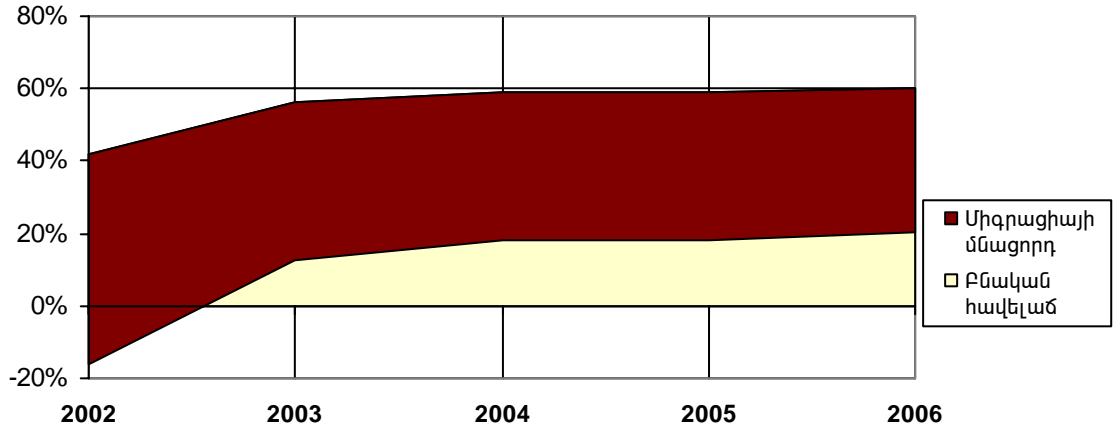
2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՀՀ մշտական բնակչության թվաքանակի ցուցանիշը, 2006թ. տարեսկզբի համեմատությամբ աճել է 3.5 հազ. մարդով, իսկ 2005թ. հունվարի 1-ի համեմատությամբ՝ 6.9 հազ. մարդով, արձանագրելով տարեկան 0.1 % աճ: Ընդ որում, 2006թ. հավելաճի 77%-ը արձանագրվել է գյուղական բնակչության թվաքանակի ցուցանիշում:

¹ Ներառյալ «ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին՝ 14.12.2004թ. ՀՕ-41-Ն և 13.06.2006թ. ՀՕ-147-Ն ընդունած ՀՀ օրենքները:

² Վերոնշյալ ՀՀ օրենքով Այրում համայնքի կարգավիճակը փոփոխության է ենթարկվել և գյուղական համայնքից դարձել է քաղաքային:

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին ՀՀ մշտական բնակչության թվաքանակի աճն ապահովվել է ի հաշիվ բնակչության բնական հավելաճի, որը թեև 2005թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ նվազել է 6.3%-ով, սակայն, դրա հետ մեկտեղ, 10.1%-ով նվազել է միգրացիայի մնացորդի ցուցանիշը:

Բնակչության միգրացիայի բացասական մնացորդի փոխարինումը բնական հավելաճով, 2002-2006թթ. (%)

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրվել է 37568 ծնված, 2005թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատ դրա բացարձակ ցուցանիշի հավելաճը կազմել է 0.2%, իսկ ծնելիության ընհանուր զործակիցը, 1000 բնակչի հաշվով, պահպանվել է նույն մակարդակի վրա, կազմելով՝ 11.7 ‰ :

ՀՀ բնակչության բնական շարժի ցուցանիշները

(մարդ)

	Հունվար-դեկտեմբեր			
	մարդ		1000 բնակչի հաշվով, պրոմիլ	
	2005թ.	2006թ.	2005թ.	2006թ.
Ծնվածներ <i>այդ թվում՝</i>	37499	37568	11.7	11.7
տղա	20116	19973	13.0	12.8
աղջիկ	17383	17595	10.4	10.6
Մահացածներ <i>այդ թվում՝</i>	26379	27149	8.2	8.4
տղամարդ	13752	14153	8.9	9.1
կին	12627	12996	7.6	7.8
Մահացածներից՝ մինչև 1 տարեկան հասակում <i>այդ թվում՝</i>	460	520	12.3 ¹	13.8 ¹
տղա	272	308	13.5	15.4
աղջիկ	188	212	10.8	12.1
Բնական հավելաճ	11120	10419	3.5	3.3
Ամուսնություններ	16624	16887	5.2	5.2
Ամուսնալուծություններ	2466	2796	0.8	0.9

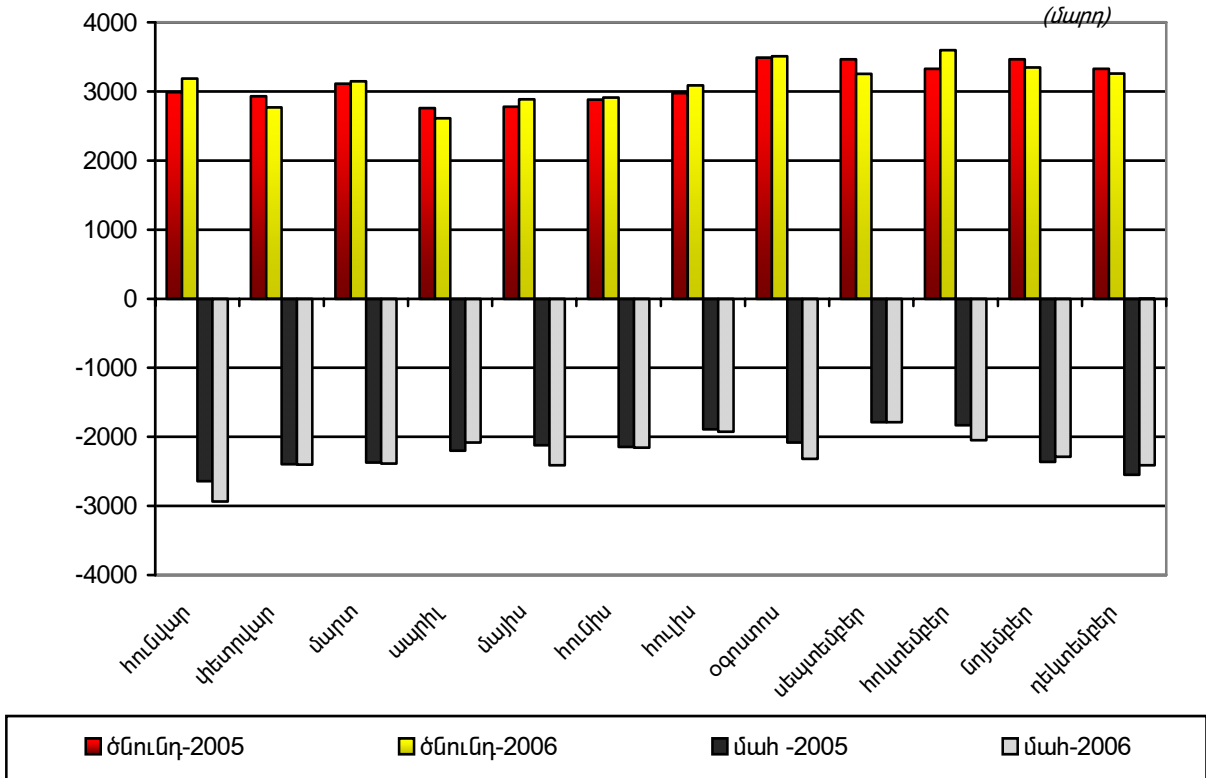
2006թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրվել է մեռելածնության 663 դեպք, որը 1.9 անգամ ավելի է 2005թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրված մեռելածնության դեպքերի համեմատ:

¹ 1000 կենդանի ծնվածի հաշվով :

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրվել է մահվան 27149 դեպք և 2005թ. համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատ մահվան դեպքերի հավելաճը կազմել է 2.9%: Մահացության ընդհանուր գործակիցը, 1000 բնակչի հաշվով, 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին կազմել է 8.4‰՝ 2005թ. նույն ժամանակահատվածի 8.2‰-ի դիմաց:

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին ծնվածների թվաքանակը 1.4 անգամ գերազանցել է մահացության դեպքերը:

Ծնվածների և մահացածների բացարձակ թվաքանակն ըստ գրանցման ամիսների

Բնական հավելաճի գործակիցը, 1000 բնակչի հաշվով, 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին կազմել է 3.3‰ և 2005թ. հունվար-դեկտեմբերին համեմատ նվազել է 0.2 պրոմիլային կետով:

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին թեև հանրապետության և մարզերի կտրվածքով արձանագրվել է բնակչության բնական հավելաճ, սակայն Ալավերդի, Ախթալա, Թումանյան, Շամլուղ և Բերդ քաղաքներում, Թումանյանի, ճամբարակի, Կապանի, Մեղրու և Տաուշի տարածաշրջանների գյուղական համայնքներում արձանագրվել են բնակչության բնական նվազման ցուցանիշներ (մահերը գերազանցել են ծնունդներին):

ՀՀ բնակչության բնական շարժի հիմնական ցուցանիշներն ըստ մարզերի, 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին

(մարդ)

	Ծնվածներ	Մահացածներ	այդ թվում՝ 0-1 տարեկան մահացածներ	Բնական հավելած	Ամուսնություններ	Ամուսնալուծություններ
Հայաստանի Հանրապետություն	37568	27149	520	10419	16887	2796
ք. Երևան	12391	9220	129	3171	6026	1256
Արագածոտն	1795	1183	23	612	643	96
Արարատ	3216	2049	36	1167	1268	157
Արմավիր	3361	2188	47	1173	1604	143
Գեղարքունիք	3022	1894	53	1128	1442	115
Լոռի	3183	2764	54	419	1420	379
Կոտայք	3416	2059	45	1357	1515	210
Շիրակ	3299	2568	74	731	1312	179
Սյունիք	1628	1357	24	271	685	103
Վայոց ձոր	635	509	10	126	273	63
Տավուշ	1622	1358	25	264	699	95

(1000 բնակչի հաշվով)

	Ծնվածներ	Մահացածներ	այդ թվում՝ 0-1 տարեկան մահացածներ ¹	Բնական հավելած	Ամուսնություններ	Ամուսնալուծություններ
Հայաստանի Հանրապետություն	11.7	8.4	13.8	3.3	5.2	0.9
ք. Երևան	11.2	8.3	10.4	2.9	5.5	1.1
Արագածոտն	12.8	8.5	12.8	4.3	4.6	0.7
Արարատ	11.7	7.5	11.2	4.2	4.6	0.6
Արմավիր	12.0	7.8	14.0	4.2	5.7	0.5
Գեղարքունիք	12.6	7.9	17.5	4.7	6.0	0.5
Լոռի	11.2	9.8	17.0	1.4	5.0	1.3
Կոտայք	12.4	7.5	13.2	4.9	5.5	0.8
Շիրակ	11.7	9.1	22.4	2.6	4.7	0.6
Սյունիք	10.6	8.9	14.7	1.7	4.5	0.7
Վայոց ձոր	11.4	9.1	15.7	2.3	4.9	1.1
Տավուշ	12.1	10.1	15.4	2.0	5.2	0.7

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին 2005թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատ մահացության պատճառական կառուցվածքում արձանագրվել է նորագոյացություններից, շնչառական օրգանների և մարսողական օրգանների հիվանդություններից, դժբախտ պատահարներից, թունավորումներից և վնասվածքներից մահացության դեպքերի տեսակարար կշիռների աճ:

Մահացությունն ըստ պատճառների

(ՀՀ ԲԿԱԳ-ի տարածքային բաժիններից ստացված մահվան ակտերի հիման վրա)

(մարդ)

	2005թ. հունվար-դեկտեմբեր	Ընդհանուրի նկատմամբ, %	2006թ. հունվար-դեկտեմբեր	Ընդհանուրի նկատմամբ, %
Մահացածների թվաքանակը	26379	100	27149	100
<i>դրանցից՝ ըստ պատճառների՝</i>				
արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններից	14578	55.3	13558	49.9
դժբախտ պատահարներից, թունավորումներից և վնասվածքներից	1120	4.3	1300	4.8
դրանցից՝ սպանություններ	55	0.2	55	0.2
նորագոյացություններից	4679	17.7	5197	19.1
շնչառական օրգանների հիվանդություններից	1484	5.6	2021	7.4
մարսողական օրգանների հիվանդություններից	1070	4.1	1563	5.8
վարակալից և մակարուժային հիվանդություններից	247	0.9	266	1.0
այլ հիվանդություններից	3201	12.1	3244	12.0

¹ 1000 կենդանի ծնվածի հաշվով:

Հայաստանի Հանրապետությունում 2002-2006թթ. ընթացքում ՀՀ դատախազության կողմից արձանագրված ինքնասպանությունները և ինքնասպանության փորձերը

(դեպքերի քանակը)

	2002թ.	2003թ.	2004թ.	2005թ.	2006թ.
Ինքնասպանություններ	212	188	184	199	244
Ինքնասպանության փորձեր	221	189	201	200	221
Ընդամենը	433	377	385	399	465

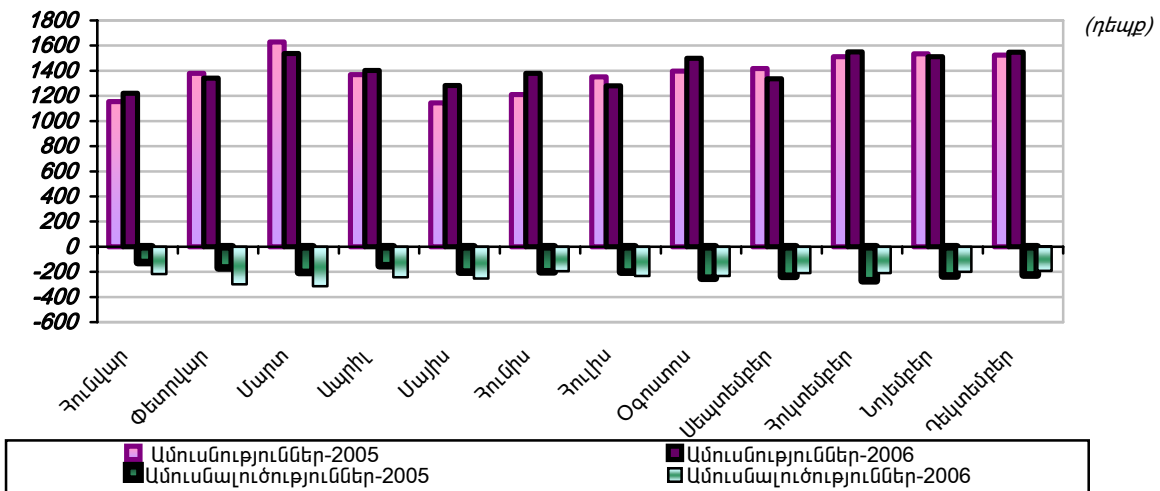
2006թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրվել է մինչև 1 տարեկան երեխաների մահացության բացարձակ թվաքանակի 13.0%-ով աճ, 2005թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ, իսկ մանկական մահացության գործակիցը, 1000 կենդանի ծնվածի հաշվով, կազմել է 13.8 ‰՝ 2005թ. նույն ժամանակաշրջանի 12.3 ‰-ի դիմաց:

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին հանրապետությունում արձանագրվել է 0-4 տարեկան երեխաների մահվան 582 դեպք, իսկ մինչև 5 տարեկան երեխաների մահացության կառուցվածքում մինչև 1 տարեկանների մահացությունը կազմել է 89.3%: Մինչև 5 տարեկան երեխաների մահացության գործակիցը (1000 կենդանի ծնվածի հաշվով) կազմել է 15.5 ‰, տղա երեխաների մոտ այն կազմել է 17.1 ‰, իսկ աղջիկ երեխաների մոտ՝ 13.2 ‰:

Հանրապետությունում հղիության հետ կապված բարդություններից, ծննդյան և ետծննդյան ժամանակահատվածում, 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին գրանցվել է մայրական մահացության 10 դեպք, որով պայմանավորված, մայրական մահացության գործակիցը կազմել է 26.6 (100000 կենդանածնի հաշվով):

2006թ. հունվար-դեկտեմբերին 1.6%-ով աճել են գրանցված ամուսնությունները, իսկ ամուսնության ընդհանուր գործակիցը, 1000 բնակչի հաշվով, մնացել է նույն մակարդակի վրա՝ 5.2 ‰: 2006թ. ամուսնալուծության դեպքերն ավելացել են 13.4%-ով, իսկ ամուսնալուծության ընդհանուր գործակիցը, 1000 բնակչի հաշվով, աճել է 0.1 պրոմիլային կետով և կազմել 0.9‰:

Ամուսնություններն ու ամուսնալուծություններն ըստ գրանցման ամիսների

Հանրապետությունում 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին 1000 գրանցված ամուսնական զույգերի համեմատ արձանագրվել է ամուսնալուծության 166 դեպք՝ 2005թ. հունվար-դեկտեմբերի 148 -ի համեմատ:

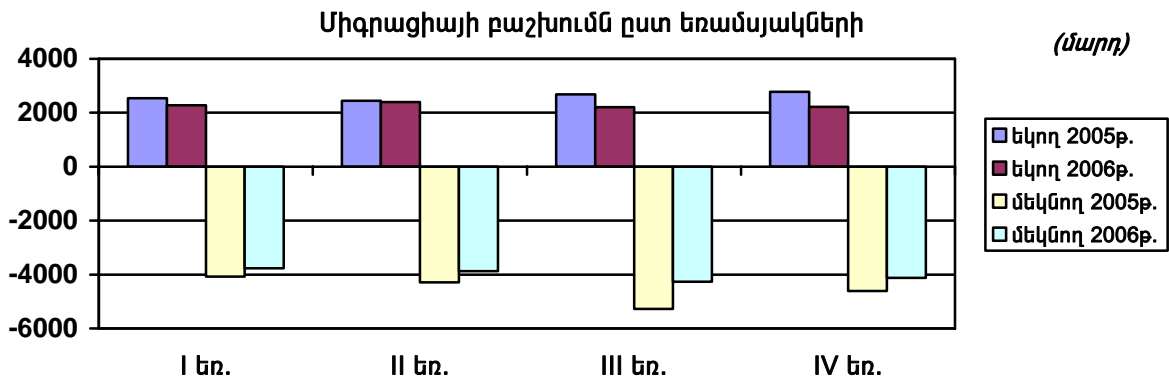
Գրանցված ամուսնալուծությունները 1000 ամուսնությունների հաշվով, ըստ մարզերի

	ք.երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ
2005թ.	203	79	166	106	48	156	131	120	129	210	88
2006թ.	208	149	124	89	80	267	139	136	150	231	136

ՀՀ կառավարությանն առընթեր Ոստիկանության տարածքային անձնագրային բաժինների կողմից տրամադրված տեղեկատվության մշակման արդյունքում (ըստ եկողի վիճակագրական հաշվառման կտրոն՝ ձև թիվ 19-ի և ըստ մեկնողի վիճակագրական հաշվառման կտրոն՝ ձև թիվ 20-ի) 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրվել են հետևյալ ցուցանիշները.¹

ՀՀ միգրացիոն իրավիճակի ընդհանուր բնութագիրը

	2005թ. հունվար-դեկտեմբեր		2006թ. հունվար-դեկտեմբեր	
	մարդ	1000 բնակչի հաշվով	մարդ	1000 բնակչի հաշվով
Ընդամենը՝				
Եկողներ	10441	3.2	9098	2.8
Մեկնողներ	18135	5.6	16029	5.0
միգրացիայի մնացորդ (+, -)	-7694	-2.4	-6931	-2.2

ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն գործակալության կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն, 2006թ. հունվար-դեկտեմբերին ՀՀ սահմանային անցման կետերով իրականացվող արտաքին ուղևորաշրջանառության համախառն ծավալը կազմել է 1945.7 հազ.: Ուղևորափոխադրումների հաշվեկշիռը (ժամանումների և մեկնումների տարբերությունը) կազմել է 21.7 հազ.: 2005թ. նույն ժամանակաշրջանի 12.5 հազ.-ի դիմաց՝ արձանագրելով ուղևորափոխադրումների հաշվեկշիռի դրական մնացորդի 73.6 %-ով աճ:

Հայաստան ժամանումների և Հայաստանից մեկնումների ծավալն ըստ տրանսպորտային միջոցների

(1000 մարդ)

	Ընդամենը			այդ թվում՝ ըստ տրանսպորտային միջոցների								
				օդային			ավտոմոբիլային			երկաթուղային		
	ժամանում	մեկնում	տարբերություն	ժամանում	մեկնում	տարբերություն	ժամանում	մեկնում	տարբերություն	ժամանում	մեկնում	տարբերություն
2004թ.	739.9	737.8	2.1	559.1	569.8	-10.7	169.5	155.6	13.9	11.3	12.4	-1.1
2005թ.	845.8	833.3	12.5	574.7	582.6	-7.9	257.6	236.2	21.4	13.5	14.5	-1.0
2006թ.	983.7	962.0	21.7	586.8	585.3	1.5	375.1	354.4	20.7	21.8	22.3	-0.5

¹ Ցուցանիշները ներառում են նաև ներքին տեղաշարժերը: